

THE SHABBOS OF THE FIRST BRACHA OF SHEMONA ESREI ACCORDING TO RABBI EMMER GANON

סדר רב עמרם גאון includes the following puzzling language within the first ברכה of שבת of שמונה עשרה:

סדר רב עמרם גאון (הרפנס) סדר שבתות-ובין בערבית ובין בשחרית ובין במוסף ובין במנחה מזכיר במגן כד: ורצה והנחיל לבניהם שבתות למנוחה למען שמו באהבה. מלך עוזר ומושיע ומגן. ברוך אתה ה' מגן אברהם.

Translation: Whether one is reciting Tefilas Maariv, Shacharis, Mussaf or Mincha, one must include the following words in the first Bracha of Shemona Esrei of Shabbos: Oo'Ritzzei V'Hinchil Liv'Neihem Shabbasos L'Minucha Li'Ma'An . . . Magen Avrohom.

It is not our practice to add the language referred to by רב עמרם גאון to the first ברכה of שבת of שמונה עשרה nor is there any evidence that any other סידור incorporated that language into their version of the first ברכה of שבת of שמונה עשרה. Examples of opposition to the addition of those words can easily be found:

סידור רב סעדיה גאון-כא-אבל ראיתי דבר מפסיד שאנשים מזכירים את השבתות ואת המועדים וראשי החדשים בפסקה הראשונה ואומרים רצה והנחיל לבניהם, ואין לזה עיקר ואם אומרים כך הרי זה קרוב להפסד. אבל האומרים מלך מחיה כל בשל בקיץ ומלך מחיה כל בגשם בחורף, אף על פי שלשניהם אין עיקר, אם אמרום אינם מזיקים. וכן המוסיפים בשאלת הגשם ותקרא לעמך שנת גאולה וישועה, אם אמרו כך זה מזיק, מפני שמעבירים את התפלה מענין הפרנסה לענין הגאולה ויהיה זכר השנה דבר טפל.

Translation: But I came to know about a practice that can cause one not to fulfill the Mitzvah of Tefila in which people refer to Shabbos, Yom Tov and Rosh Chodesh in the first Bracha of Shemona Esrei and say: Oo'Ritzzei V'Hinchil Liv'Neihem. Such a practice has no basis and if one recites those words, he is close to causing himself to not fulfill the requirement for Tefila. However, those who say: King who gives life to all by providing dew in the summer and King who gives life to all by providing rain in the winter, even though both additions to Shemona Esrei have no basis, if one said them, he has not caused a problem. But those who add to the Bracha of Bareich Aleinu, in which we ask for rain, the following words: decide that the year is one of redemption and rescue, if one says those words, he has caused a problem because he is changing the theme of the Bracha from one that is a request for financial support to one of redemption. Doing so reduces the significance of our request that G-d provides us with a fruitful year.

What was the basis for the objection to רב עמרם גאון's practice? בן באבוי¹ in his book: פירקו בן באבוי provides one reason:

גנזי שעכטר חלק ב'— (page 552) ואם אתה מזכיר שבת במגן או יום טוב במגן כדרך שאומרים רצה והנחיל לבניהם שבתות למנוחה, כבר היזכיר שבת בשלש ראשונים; כיצד אומר, ומברך ברכת שבע

1. בן באבוי describes himself as the תלמיד תלמידו of רב יהודאי גאון (8th Century) who travelled to Israel to convince the Rabbinic leaders there to follow the practices of Babylonia and to abandon the practices that conflicted with ככל.

כתיקונה. ולא תיקנו היכזיל להזכיר שבת או דבר אחר שני פעמים שכך שנו היכזיל כל הקורא קרית שמע וכופלה הרי זה מגונה.

Translation: If one refers to Shabbos or to Yom Tov in the first Bracha of Shemona Esrei in the manner of those who add: Oo'Ritzzei V'Hinchil Liv'Neibem Shabbasos L'Minucha, he has fulfilled his obligation to refer to Shabbos in Shemona Esrei doing so in the first of the three Brachos of Shemona Esrei. How can he do that and still recite the middle Bracha of Shemona Esrei as is required? Our Sages did not institute the practice to refer to Shabbos in two Brachos as our Sages taught : whoever recites Kriyas Shema twice is following a unfavored practice.

רצה והנחל לבניהם שבתות: **בן באבוי** expresses the opinion that by reciting the words: **רצה והנחל לבניהם שבתות** in the first ברכה of **שמונה עשרה** on שבת, one has fulfilled his obligation to be **למנוחה**, to sanctify the day of שבת and that by doing so it becomes unnecessary to recite the middle ברכה of **שמונה עשרה** on שבת. The **ספר המנהיג** repeats the reason given by **בן באבוי** and adds one more:

ספר המנהיג הלכות שבת עמוד קלט—יסוד העמרמי בין בערבית שחרית ומוסף ומנחה בשבת מזכירין במגן כד: ורצה והנחיל בניהם שבתות למנוחה למען שמך באהבה מלך עוזר. ולא יתכן להזכיר שלשבת, אלא שאומרים בברכה רביעית לעצמה, ואין לשנות ממטבע הברכות שכולן שוות לחול ולשבת. אב"ן.

Translation: It is a rule set down by Rav Amrom Gaon that whether one is reciting Tefilas Maariv, Shacharis, Mussaf or Mincha, one must include the following words in the first Bracha of Shemona Esrei of Shabbos: Oo'Ritzzei V'Hinchil Liv'Neibem Shabbasos L'Minucha Li'Ma'An . . . However, it is not appropriate to refer to Shabbos in the first three Brachos of Shemona Esrei but instead one should refer to Shabbos in the fourth Bracha only. In addition, it is inappropriate to change the wording of a Bracha from the way it was coined by our Sages particularly those Brachos that were meant to be the same on weekdays and on Shabbos.

The **ב"ח** elaborates on how adding the words: **למנוחה שבתות לבניהם והנחיל** creates a change in the **מטבע הברכה**:

ב"ח אורח חיים סימן רסח—ועומדין להתפלל וכו' בלי תוספת ובלי גירוע ודלא כרב עמרם וכו'. ואף על גב דרב עמרם הוסיף לומר רצה והנחל וכו' ולא היה גורע, מכל מקום קיימא לן (סנהדרין כט א) כל המוסיף גורע והכא נמי גורע דעובר על מה שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות לד א) דאין לשאול צרכיו בג' ראשונות, דאע"ג דמוסיפין זכרנו לחיים וכו' בעשרת ימי תשובה מטעם דצרכי רבים שואלין אף בג' ראשונות וג' אחרונות, התם שאני כיון דשאלה זו דזכרנו יש לה שייכות אצל אברהם שנאמר (תהלים קה מב) כי זכר את דבר קדשו את אברהם עבדו ומי כמוך שייך אצל ברכת מחיה מתים וכן כל מה שמוסיפין יש לה שייכות במקום שקבעוה, מצורף לזה שהקב"ה יושב על כסא דין וכל העולם נדונין באלו הימים מי יחיה ומי ימות ואם כן צורך גדול הוא לכל ישראל לשאול על חיותם אף בג' ראשונות ובג' אחרונות מה שאין כן בהוספה זו דרצה והנחל שבת לבניהם וכו'

Translation: They stand to recite Shemona Esrei without any additions or subtractions being made to the first three Brachos of Shemona Esrei which is not in line with what Rav Amrom taught, etc. Although Rav Amrom had the practice of adding the words: Ritzzei V'Hinchil etc. and it is not considered a subtraction, however, we maintain (Sanhedrin 29, 1) that anyone who adds, subtracts. Here too one is subtracting because one is violating what our Sages taught us (Brachos 34,1) that one should not add a request for his needs in the first and last Brachos of Shemona Esrei. What about the fact that we add the request of Zochreinu L'Chayim in the Ten days of Teshuva based on the rule that we are allowed to make a request that is for all Jews in the first three and last three Brachos of Shemona Esrei? That

להבין את התפלה

practice can be distinguished because the request that G-d remember us during the Ten days of Teshuva has a connection to Avrohom Aveinu as it is written (Tehillim 105, 42): Because G-d remembered His holy word, Avrohom His servant. It is also appropriate to add the words: Mi Kamocha to the Bracha of Michaye Ha'Maisim and all the other additions made to Shemona Esrei during the Ten days of Repentance because they have connections to the Brachos in which the words are added. The connection is that during those days, G-d sits on His chair of justice and the whole world is judged, who will live and who will die. As a result there is a great need for the Jewish people to plead for their lives even in the first three and last three Brachos of Shemona Esrei. That is not the case concerning the addition of the words: Ritzei V'Hinchil etc.

דאע"ג דאיכא קצת טעם להוסיף שאלה בברכת אבות מדאשכחן (יומא כה ב) דאברהם קיים כל התורה אפילו עירובי תבשילין קיים וכן יצחק ויעקב, וביעקב אמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה פרשה ע"ט סוף אות ו') על ויחן את פני העיר שקבע תחומין לשבת מבעוד יום הדא אמר ששמר יעקב אבינו את השבת קודם שניתנה, ועל כן רצה והנחיל שבת לבניהם למנוחה, מכל מקום כיון דשאלה זו קבעה באמצע לומר אל' ואל' אבותינו רצה במנוחתנו והנחילנו וכו' שבת קדשך וינוחו בו ישראל מקדשי שמך שוב אין צריך לשאול עוד באבות:

Translation: Although there is a minor basis upon which to make requests in the Bracha that commemorates the forefathers as we find (Yoma 28, 2) that Avrohom kept all the Torah including the rules of Eruvim for cooking food as did Yitzchok and Yaakov and that concerning Yaakov our Sages said: (Bereishis Rabbah Parsha 79 subsection 6) on the words: Va'Yichun Es Pnei Ha'Ar, that Yaakov set up markers while it was still day to indicate the furthest point he could walk on Shabbos, from which we deduce that Yaakov observed the rules of Shabbos even before the rules were commanded to us, we still should not add those words to the first Bracha of Shemona Esrei since it was already established that those words belong in the fourth Bracha, in the paragraph that begins Elokeinu V'Elokei Avoseinu. It is simply not appropriate to make the same request in the Bracha of Avos.

Professor Naftali Weider in an article entitled: המנהגים הקודמים-מנהג בבל ומנהג ארץ ישראל in the subsection: "ורצה והנחיל לבניהם את יום פלוני" on page 22 of his book: התגבשת נוסח התפלה במזרח ובמערב points out that two reasons were given for omitting the line: רצה והנחיל לבניהם שבתות למנוחה because the line can be read in two ways: i.e. as שבח, praise, or as בקשה, request, depending on which Hebrew vowels are placed under the letters:

הפורמולה ניתנת להקרא שני דרכים: הציווי "וְרָצָה וְהִנְחִיל (=וְהִנְחִיל) או כעבר: וְרָצָה וְהִנְחִיל, וחוקרי התפילה מחולקים בזה, ואף במקורות כתבי-היד אין אחידות.

If the words are recited in לשון ציווי, the command tense, they represent a בקשה, a request. As the ב"ח points out, it is inappropriate to make a request in the first three ברכות of עשרה שמונה unless extraordinary circumstances are present such as during the עשרת ימי תשובה when we add: זכרינו לחיים and מי כמוך to the first two ברכות of עשרה שמונה. If the words are recited in לשון עבר, past tense, they are שבח, words of praise. Inasmuch as those words of praise duplicate the words of praise that are found in the middle ברכה of עשרה שמונה, they are a change in the מטבע הברכה since the words make it unnecessary to recite the middle ברכה of עשרה שמונה on שבת.

The ערוך השולחן provides some support to the position of רב עמרם גאון but then

concedes that it is not our custom to follow his practice:

ערוך השולחן אורח חיים הלכות שבת סימן רסח-סעיף א-ואומר הש"ץ חצי קדיש ועומדים להתפלל שבע ברכות ג' ראשונות כבימי החול כיון שהם שבחיו של הקב"ה דמי שבת לחול אבל ברכות האמצעיות הם בקשות שאין לאמרם בשבת ובסידור רב עמרם גאון גם בברכה ראשונה יש הוספה בשבת דכשמגיע לומביא גואל לבני בניהם מוסיף רצה והנחל שבת לבניהם למנוחה למען שמו באהבה ואינו אומר ומביא גואל לבני בניהם ונראה לי שטעמו דאין זה בקשה אלא שבה דהיינו שיביא הגאולה והגאולה תהיה על ידי זכות שבת וכמאמרם ז"ל [שבת קי"ה:] אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלין לכן כשאומר רצה והנחל וכו' הוי כאלו אומר ומביא גואל וכו' אבל אין מנהגנו כן.

Translation: The prayer leader recites the short Kaddish and the congregation stands to recite the seven Brachos of Shemona Esrei of Shabbos; the first three Brachos like on weekdays since they represent praise of G-d and in that way Shabbos is like the weekdays but the middle Brachos of the weekday Shemona Esrei which are requests should not be recited on Shabbos. In the Siddur of Rav Amrom Gaon, there is an addition made to the first three Brachos of Shemona Esrei for Shabbos. When he reached: Mai'Vee Go'Ail Livnee Vineebem, he added the words: Ritzei V'Hinchil Liv'Neibem Shabbasos L'Minucha Li'Ma'An Shmo Ba'Hava and he omitted the words: Oo'Mai'Vee Go'Ail Livnee Vineebem. It appears to me that he justified his practice based on the fact that the words do not represent a request but rather a praise; i.e. that G-d will bring salvation and the salvation will come as a result of the merit of observing Shabbos, as our Sages said (Maseches Shabbos 118): if only the Jews would observe two Shabbosim in the correct manner, they would be immediately redeemed, as a result one should say: Ritzei V'Hinchil etc. It is the same as saying: Oo'Mavi Go'Ail etc. but it is not our practice to do so.

Given the fact that we find no evidence of any סידור following גאון's practice, we should ask the question: why not? It is easy to deflect that question by alleging that most read the words: רצה והנחל לבניהם שבתות למנוחה, in the command tense, making the words a בקשה which should not be recited within the first three ברכות of עשרה. But how do we explain the position of באבוי? How does reciting those words make the recital of the middle ברכה of עשרה unnecessary? A possible answer can be found in the following:

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מט עמוד א-יתב רבי זירא אחורי דרב גידל, ויתב רב גידל קמיה דרב הונא ויתב וקאמר: טעה ולא הזכיר של שבת, אומר: ברוך שנתן שבתות למנוחה לעמו ישראל באהבה לאות ולברית. ברוך מקדש השבת.

Translation: Rav Zera was once sitting behind Rav Giddal, and Rav Giddal was sitting facing Rav Huna, and as he, Rav Giddal, sat, he said: If one forgot and did not mention Sabbath in the Grace After Meals, he says, 'Blessed be He who gave Sabbaths for rest to His people Israel out of love, as a symbol and a covenant, blessed is He who sanctifies the Sabbath!'

Concerning המזון, ברכת המזון, if a person forgets to recite: רצה והחליצנו, on שבת, he can fulfill his obligation to recite קדושת היום in ברכת המזון by saying: ברוך שנתן שבתות למנוחה. The words: וְרָצָה וְהִנְחִיל לְבָנֵיהֶם שַׁבְּתוֹת לְמִנוּחָה. לעמו ישראל באהבה לאות ולברית share a similar theme. Someone reciting those words in the first ברכה of עשרה on שמונה עשרה might be led into thinking that he has fulfilled his obligation to mention קדושת היום in each עשרה on שבת and may then skip the middle ברכה of עשרה on שמונה עשרה. To avoid such an error occurring, the practice of רב עמרם גאון was not followed.